

عنوان مقاله:

تحلیل مولفه های معنایی واژگان حوزه طبیعت در نهج البلاغه با تکیه بر نظریه نشاننداری

محل انتشار:

فصلنامه زبان کاوی کاربردی، دوره 4، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسنده:

راضیه نظری - Assistant Professor, Department of Islamic Jurisprudence and Law, Faculty of Theology and Islamic Studies, Meybod University

خلاصه مقاله:

یکی از موضوعات مهم در این بحث بوده که در زبان شناسی برگرفته از مکتب پراگ است. نشان داری از حوزه واج-شناسی آغاز شده است؛ لیکن در بررسی های زبان شناختی از یک سو به سایر حوزه ها همچون ساخت واژه، نحو و معنی شناسی گسترش یافت و از سوی دیگر در چارچوب های عام نظری مختلف، همچون رویکرد اصول و معیارها و دستور همگانی زایشی از تعاریف متنوع برخوردار گردید. بر اساس نظر پالمر، هرگاه مولفه های معنایی یک واژه در کنار یکدیگر مبین یک مفهوم کلی باشند که با خصیصه «عمومیت» همراه باشد، آن واژه از نظر معنایی، یک واژه «بی نشان» خواهد بود؛ اما چنانچه واژه ای دارای آحاد و مولفه هایی اخص و جزئی تر و منحصر به فرد باشد، به گونه ای که بتوان آن واژه را زیرمجموعه واژه «بی نشان» قلمداد نمود، در اینجا، خصیصه «نشاننداری» را میتوان برای چنین واژه ای در نظر گرفت. اقسام نشاننداری عبارت است از معنایی، صوری و رده شناختی. مولفه های معنایی ویژگی های مفهوم واژه ها را تشکیل داده و وجوه اشتراک و افتراق آن ها را معین می کنند. بررسی نهج البلاغه که در آن انبوهی از واژگان متنوع در حوزه های متعدد به کار رفته است، می تواند جنبه های بسیاری را از اغراض صاحب این اثر ارزشمند آشکار سازد. مفهوم مکان و بویژه طبیعت از جمله واژگان پرباربرد در نهج البلاغه به شمار می رود؛ فراوانی واژه های متنوع حوزه طبیعت در کتاب نهج-البلاغه نشان دهنده اهمیت مکان در باور امام علی(ع) است. در این پژوهش که با هدف کشف و تبیین جنبه های نشان داری واژه های مورد تحقیق، به رشته نگارش درآمده و مبتنی بر شیوه توصیفی-تحلیلی است، مشخص شد، در کلام امام علی(ع) واژه های نشان دار حوزه طبیعت در محورهای جانشینی و هم نشینی به صورت برابر به کار رفته است و هریک، نقشی یگانه در ایراد غرض معنایی برعهده دارند.

کلمات کلیدی:

Nahj al-Balagheh, Semantic axes, Islamic society, Markedness, Nature
نهج البلاغه، محورهای معنایی، جامعه اسلامی، نشاننداری، طبیعت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1669436>

